

رابطه الگوهای ارتباطی خانواده، اعتیاد به اینترنت و سازگاری تحصیلی دانش آموزان دبیرستانی شهر اهواز

هدی عبدی *

سوران درخشانی **

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تعیین رابطه الگوهای ارتباطی خانواده، اعتیاد به اینترنت و سازگاری تحصیلی بود. نوع پژوهش از نظر هدف کاربردی، و از نظر اجراء، توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش آموزان دبیرستانی نواحی چهارگانه شهر اهواز بود که به کمک روش نمونه گیری تصادفی مرحله‌ای، ۳۵۹ نفر از دانش آموزان دختر و پسر مقطع دبیرستان ناحیه ۱ و ۳ شهر اهواز به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. از پرسش نامه سازگاری (سینها و سینگ)، پرسش نامه اعتیاد به اینترنت یانگ و مقیاس تجدیدنظر شده کورنر و فیتزپاتریک استفاده شد. نتایج پژوهش بیانگر آن است که بین جهت گیری گفت و شنود، جهت گیری همنوایی، اعتیاد به اینترنت و سازگاری تحصیلی، شامل سازگاری آموزشی، عاطفی و اجتماعی رابطه معنادار برقرار است (۰/۰۱). در حالی که بین سازگاری آموزشی و اجتماعی با جهت گیری همنوایی، رابطه معناداری یافت نشد (۰/۰۵). از طرفی دیگر، جهت گیری گفت و شنود و اعتیاد به اینترنت قادر به پیش بینی سازگاری دانش آموزان بودند. بنابراین، ضروری است، در فرآیند سازگاری دانش آموزان به نقش الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به اینترنت توجه نمود.

واژگان کلیدی

الگوهای ارتباطی خانواده، اعتیاد به اینترنت، سازگاری تحصیلی، دانش آموزان

* کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران hodaabdi379@gmail.com

** کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران soran.derakhshani@yahoo.com

نویسنده مسؤول یا طرف مکاتبه: هدی عبدی

مقدمه

امروزه، مدارس و نهادهای تعلیم و تربیت در سراسر جهان تنها به بعد شناختی و درس محصلان توجه نمی‌کنند و توجه به ابعاد دیگر وجودی دانش‌آموزان از جمله سلامت ذهنی، بهزیستی وجودی، شادکامی و سازگاری از اهمیت بسیاری برخوردار است. سازگاری در اصل از علم زیست‌شناسی نشأت گرفته است؛ نخستین بار داروین اساس زنده ماندن گونه‌ها را، سازگاری و تطابق با تغییرات محیطی دانست. سپس، این مفهوم در علوم دیگر هم‌چون روان‌شناسی و جامعه‌شناسی مورد استفاده قرار گرفت (Yalim, 2007). اما در روان‌شناسی، سازگاری؛ به معنی، شیوه مسالمت‌آمیز و بهنجار کنار آمدن با محیط می‌باشد (Baker & Siryak, 1984). یک فرد زمانی سازگار است که بتواند بین رفتارش با تغییرات محیط اجتماعی‌اش تطابق ایجاد کند و ناسازگاری وقتی اتفاق می‌افتد که فرد نتواند خود را در برابر استرس‌های محیطی سازگار کند و با علایمی هم‌چون افسردگی، اضطراب، مشکلات تحصیلی، مشکلات رفتاری در مدرسه و یا محیط کار و شکایات جسمانی مشخص می‌شود. از سازگاری در موقعیت‌های آموزشی، تحت عنوان سازگاری تحصیلی^۱ یاد می‌شود. در واقع، سازگاری تحصیلی ناظر به توانمندی فراگیران در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی است که مدرسه به عنوان یک نهاد اجتماعی فرا روی آنها قرار می‌دهد (Pettus, 2006).

سازگاری تحصیلی با ورود نوجوان به دوره متوسطه اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که متأثر از فاکتورهایی چون انگیزه، موقعیت خانوادگی، مهارت‌های فردی و اجتماعی، عوامل فرهنگی و روان‌شناختی می‌باشد. در بین این عوامل، خانواده و الگوهای ارتباطی والدین می‌تواند در حفظ سلامت روانی، اجتماعی، جسمی و سازگاری در محیط آموزشی نقش به‌سزایی داشته باشد. نخستین پایگاه اجتماعی در تمام مراحل رشد و به‌ویژه در سال‌های نوجوانی، که نقش مهمی را در تنظیم افکار، احساس و رفتار نوجوان ایفا می‌کند، خانواده می‌باشد (Yosefi Fahandari, 2015). شواهد متعددی در تأیید رابطه عوامل مرتبط با خانواده و سازگاری دانش‌آموزان وجود دارد (Dorat Altaj Tehrani, 2013, Ahmadzadeh, 2012, Parsa, Ahmadpanah, Parsa, 2009, & Ghaleabha, 2014, El Sheikh & Elmore-Staton, 2004, Okour & Hijazi, 2009).

از جمله الگوی ارتباطی خانواده^۱ که یکی از کارکردهایی است که قادر به تأثیرگذاری بر فرزندان می‌باشد (Koerner & Fitzpatrick, 2002).

منظور از الگوهای ارتباطی خانواده، تعامل بین اعضای خانواده و چگونگی تصمیم‌گیری آنها با عقاید و باورهایشان است. برای تعیین الگوهای ارتباطی خانواده، فیتزپاتریک و ریچی (Fitzpatrick & Ritchie, 1994) ابعاد اساسی الگوهای ارتباطی خانواده را به دو بعد جهت‌گیری گفت‌و شنود^۲ و جهت‌گیری همنوایی^۳ تقسیم کرده‌اند. بر اساس گفته‌های کوئرر و فیتزپاتریک (Koerner & Fitzpatrick, 2002)، جهت‌گیری گفت‌و شنود به فضای آزاد و راحتی اطلاق می‌شود که در آن والدین، اعضای خانواده را به مشارکت و بحث درباره موضوعات مختلف تشویق می‌کنند. در حالی که خانواده‌های با جهت‌گیری همنوایی بالا بر همسانی و یکسانی عقاید، ارزش‌ها و باورها تأکید دارند. ترکیب این دو بعد، چهار طرح‌واره ارتباطات خانوادگی را شکل می‌دهد (Fitzpatrick & Ritchie, 1994) که الگوهای ارتباطات خانوادگی خوانده می‌شوند (Koerner & Fitzpatrick, 2002). این چهار نوع الگو یا چهار نوع خانواده از ترکیب وضعیت‌های زیاد یا کم بر روی پیوستارهای دو بعد جهت‌گیری گفت‌و شنود و جهت‌گیری همنوایی حاصل می‌شوند و عبارت‌اند از:

۱. خانواده‌های توافق‌کننده^۴: این خانواده‌ها در هر دو جهت‌گیری نمره بالایی دارند؛ در این حالت فرزندان اجازه دارند تا زمانی که هماهنگی درونی خانواده‌ها به خطر نیفتد به بیان عقاید خود پردازند.

۲. خانواده‌های کثرت‌گرا^۵: چنین خانواده‌هایی در جهت‌گیری گفت‌و شنود نمره بالا، اما در جهت‌گیری همنوایی، نمره پایینی دارند.

۳. خانواده‌های حمایت‌کننده^۶: این خانواده‌ها در جهت‌گیری گفت‌و شنود پایین، اما در جهت‌گیری همنوایی بالا هستند. این نوع والدین تأکید زیادی بر اطاعت و حفظ هماهنگی بین اعضای خانواده دارند، ولی نسبت به تفکر و بحث و گفتگو در مورد مسایل مختلف علاقه‌ای نشان نمی‌دهند.

-
1. Family communication pattern
  2. Conversation orientation
  3. Conformity orientation
  4. Consensual
  5. Pluralistic
  6. Protective

۴. خانواده‌های سهل‌گیر: چنین خانواده‌هایی در هر دو جهت‌گیری نمره پایینی دارند، در این خانواده‌ها فرزندان بسیار کم با والدین خود به گفت‌وگو می‌پردازند و به‌طور کلی ارتباط بین اعضا بسیار کم است.

نوجوانان در خانواده‌هایی که به جهت‌گیری گفت‌وگوشنود تأکید می‌شود، در معرض خطر کمتری برای سازگاری با مشکلات هستند (Rueter & Koerner, 2008). در مجموع، جهت‌گیری گفت‌وگوشنود یک پیش‌بینی کننده مثبت و جهت‌گیری همنوایی یک پیش‌بینی کننده منفی بر سلامت روان فرزندان می‌باشد (Tajalli & Latifian, 2007). بنابراین، تأثیر محیط خانواده در شکل‌گیری شخصیت و بروز رفتارهای سازگارانه و ناسازگارانه افراد بر کسی پوشیده نیست، به‌خصوص در سنین نوجوانی و جوانی که دوران هویت‌یابی و استقلال‌طلبی نوجوان است (Rajabi, Chahardoli & Atari, 2007). مطالعات کوستاس (Kostas, 2005) نیز نشان داد که روابط والدین - نوجوان به‌خصوص روابط مادر - نوجوان به‌طور قطعی تری با سازگاری تحصیلی ارتباط دارد و دانش‌آموزان نیز والدینشان به‌خصوص مادران را به‌عنوان اولین کسی که توسط آنها حمایت می‌شوند، معرفی کردند. علاوه بر سازگاری تحصیلی، این تصور که عوامل خانوادگی ممکن است، نقش مهمی در شروع و تشدید اعتیاد به اینترنت نوجوانان داشته باشد، در سال‌های اخیر به‌طور قابل توجهی مورد تمرکز نظریه‌پردازان قرار گرفته است.

واژه اعتیاد از آنجا برای اینترنت به کار برده می‌شود که نشانه‌های اعتیاد به اینترنت دارای همان نشانه‌های اعتیاد به مواد و یا الکل هستند (Young, 1996a). آخرین نسخه راهنمای تشخیصی و آماري اختلال‌های روانی DSM-5^۲ هیچ‌گونه طبقه‌بندی را برای اعتیاد به اینترنت به‌صورت مستقل بیان نکرده است. اما، بر اساس پژوهش‌های به‌عمل آمده، ملاک‌های تشخیصی این اختلال با ملاک‌های تشخیصی مربوط به اختلال تکانه، قماربازی بیمارگونه و نیز وابستگی به مواد همپوشی دارند و این ملاک‌ها برای تشخیص اختلال اعتیاد به اینترنت در پژوهش‌های بسیاری به کار گرفته شده است. انجمن روان‌پزشکی آمریکا (APA^۳) اعتیاد به اینترنت را، الگوی استفاده از اینترنت که موجب اختلال عملکردی شده و با حالت ناخوشایند درونی در طول یک دوره دو ماهه همراه باشد، تعریف کرده است و برای تشخیص آن هفت ملاک ارائه داده است (حداقل سه معیار در

1. Laissez-Fair

2. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

3. APA: American Psychiatry Association

طول دو ماه): ۱. تحمل ۲. علایم ترک ۳. زمان استفاده از اینترنت بیش از آن چه فرد در ابتدا، قصد دارد به طول انجامد ۴. تمایل مداوم برای کنترل رفتار ۵. صرف وقت قابل توجه برای امور مرتبط با اینترنت ۶. کاهش فعالیت‌های اجتماعی، شغلی و تفریحی در اثر استفاده از اینترنت ۷. تداوم استفاده از اینترنت با وجود آگاهی از آثار منفی آن (Karimi, 2015). تحقیقات احمدی (Ahmadi, 2014) نشان داد که اعتیاد به اینترنت در میان نوجوانان ایرانی شایع است و به چندین عامل وابسته است که از بین آنها روابط خانوادگی به احتمال بیشتری نقش دارد. بر اساس نظریه کنترل اجتماعی هیرشی (Hirschi, 1969, cited in Salehi, Shahryari Ahmadi & Noei, 2012)، پیوند اجتماعی یک عامل است که مانع بزهکاری نوجوانان می‌شود، این نظریه از این عناصر تشکیل شده است: دلبستگی، تعهد، مشارکت و اعتقاد. وقتی یکی از این عناصر ضعیف شود، فرد درگیر افکار بزهکاری خواهد شد. طبق نظریه پیوند اجتماعی، دلبستگی قوی، منجر به پیوند اجتماعی و به تبع آن جلوگیری از رفتارهای انحرافی مانند اعتیاد به اینترنت می‌شود. هم‌چنین، بر اساس نظریه شناختی- رفتاری می‌توان گفت وقتی تعامل و صحبتی بین اعضای خانواده وجود ندارد و بر همنوایی بالا و هم‌سانی عقاید والدین و فرزندان تأکید می‌شود، نوجوان ممکن است به این نتیجه برسد که اینترنت را به‌عنوان دوست صمیمی خود که به راحتی می‌توان با او ارتباط برقرار کرد، انتخاب کند. در چنین خانواده‌هایی فرد ممکن است فرض کند که چون عقایدش در خانواده مورد احترام قرار نمی‌گیرد، هیچ کس خارج از شبکه‌های اینترنتی او را دوست ندارد و حمایت نمی‌کند و تنها در محیط اینترنت مورد احترام قرار می‌گیرد. در نتیجه، این برداشت نادرست منجر به تمایل شدید نوجوان به سمت اینترنت می‌شود (Salehi et al., 2012).

نورافشان، جوکار و سعادت حسینی (Noorafshan, Jokar & Sadat Hosseini, 2013) در پژوهشی با عنوان «تأثیر الگوهای ارتباطی خانواده بر انعطاف‌پذیری نوجوانان ایرانی» به این نتیجه رسیدند که الگوهای ارتباطی خانواده به‌عنوان یک پیش‌بینی کننده معنی‌داری برای انعطاف‌پذیری نوجوانان می‌باشد. انعطاف‌پذیری در الگوهای توافق‌کننده و کثرت‌گرا بالاتر از الگوهای محدودکننده و بی‌قید بود. هم‌چنین، انعطاف‌پذیری در الگوهای توافق‌کننده و کثرت‌گرا در پسران بالاتر از دختران بود و این انعطاف‌پذیری بالا در پسران در جهت‌گیری گفت و شنود نسبت به جهت‌گیری همنوایی بالاتر بود. پارسا و همکاران (Parsa et al., 2014) در زمینه مطالعه روابط عاطفی بین والدین و فرزندان با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان

گزارش کردند که در خانواده‌هایی که دلبستگی بین والدین و فرزندان زیاد بود و نزاع‌های کمتری بین والدین وجود داشت، سازگاری تحصیلی دانشجویان بیشتر بود. هم‌چنین، دانشجویانی که مهارت‌های اجتماعی بالاتری داشتند از سازگاری تحصیلی بهتری برخوردار بودند. در تحقیق وایدمن (Weidman, 1989) الگوی جامعه‌پذیری دانشجویان با در نظر گرفتن نقش والدین در سازگاری دانشجو با محیط دانشگاه مشخص گردید. این الگو نشان می‌دهد که روابط جوانان با والدین‌شان چگونه با توانایی آنها برای کنار آمدن با فشارهای هیجانی مثل انتخاب‌های شغلی، ارزش‌ها و ترجیحات سبک زندگی در ارتباط است. در واقع، این تصمیمات عموماً با موفقیت تحصیلی و اجتماعی دانشجو ارتباط دارد. شواهد متعددی در تأیید رابطه عوامل مرتبط با خانواده و سازگاری فرزندان و یا مؤلفه‌های آن وجود دارد (Ahmadzadeh, 2012). برخی محققان معتقدند الگوهای ارتباط بین اعضای خانواده از اهمیت بیشتری در سازگاری فرزندان برخوردار است (Koerner & Fitzpatrick, 2002, Fitzpatrick & Ritchie, 1994).

ژانگ (Zhank, 2007, cited in Ahmadzadeh, 2012) الگوهای ارتباطی خانواده و تأثیرات آنها را بر شیوه‌های ناسازگاری فرزندان و رضایت فرزندان از روابط بین والدین - فرزند را در خانواده‌های چینی مورد بررسی قرار داده است. وی الگوهای ارتباطی خانواده‌های چینی را بیشتر در حالت جهت‌گیری گفت‌و شنود می‌داند تا در حالت جهت‌گیری همنوایی، و شیوه‌های همکاری و سازگاری در فرزندان ارجحیت بیشتری نسبت به شیوه رقابت دارند. بچه‌هایی که در حالت جهت‌گیری گفت‌و شنود قرار دارند، عمدتاً از شیوه همکاری استفاده می‌کنند و کمتر به سراغ شیوه اجتناب می‌روند. در حالی که بچه‌هایی که در خانواده جهت‌گیری همنوایی قرار دارند بیشتر از سبک رقابت استفاده می‌کنند و احتمال ضعیفی وجود دارد که شیوه همکاری را مورد استفاده قرار دهند. علاوه بر این، چاندولا و بانوت (Chandola & Bhanot, 2008) نیز در پژوهش خود ابراز می‌دارند که میان سبک والدگری و سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی ارتباط معنی‌داری وجود دارد و دانش‌آموزانی که از والدگری ضعیفی برخوردارند در مقایسه با دانش‌آموزانی که از والدگری مثبت‌تری برخوردارند، سازگاری تحصیلی کمتری دارند. در تحقیقی که داماس و لقلیم (Dumas & Laughlin, 2001) در مدارس ابتدایی و متوسطه در تایوان برای مقایسه پیشرفت تحصیلی و مشکلات رفتاری فرزندان آفریقایی - آمریکایی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که دانش‌آموزانی که دارای روابط خانوادگی نزدیکی بودند، از لحاظ

سازگاری تحصیلی، از آنهایی که روابط کمتری داشتند، بهتر بودند. نتایج نشان داد خانواده‌هایی که با فرزندان‌شان در مورد مسایل مختلف گفت‌وگو و مشارکت دارند و در تعریف نقش‌ها، قوانین و جایگاه افراد در رویارویی با مسایل انعطاف و سازگاری نشان می‌دهند، فرزندان‌شان از توانایی حل مسأله، اعتماد به دیگران، ایمان به قدرت خود و حس استقلال بیشتری برخوردارند.

صالحی و همکاران (Salehi et al., 2012) در پژوهشی با عنوان «رابطه الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به اینترنت» به این نتیجه رسیدند که یک رابطه منفی و معنی‌داری بین الگوهای ارتباطی گفت و شنود و اعتیاد به اینترنت وجود دارد و رابطه مثبت و معناداری بین الگوهای ارتباطی همنوایی و اعتیاد به اینترنت وجود دارد. هم‌چنین، نتایج نشان داد که کاربرانی که از اینترنت استفاده کمی دارند در مقایسه با کاربرانی که از اینترنت استفاده زیادی می‌برند، رابطه بهتری با مادرشان و دوستان‌شان دارند. جون و چوی (Jun & Choi, 2015) در پژوهشی با عنوان «استرس تحصیلی و اعتیاد به اینترنت از چهارچوب نظریه فشار عمومی» به این نتیجه رسیدند که استرس تحصیلی به‌طور مثبتی با احساسات منفی و اعتیاد به اینترنت ارتباط دارد. حسن‌زاده، صالحی و رضایی کیاسری (Hasanzadeh, Salehi & Rezaei Kiasari, 2010) در پژوهشی با عنوان «رابطه بین استفاده افراطی از تکنولوژی (اعتیاد به اینترنت و اس‌ام‌اس) و وضعیت آموزشی و روانی دانش‌آموزان»، به این نتیجه دست یافتند که بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود ندارد، ولی بین دو متغیر استفاده افراطی از اینترنت و احساس تنهایی رابطه معنادار وجود داشت و میزان استفاده افراطی از اینترنت در دختران بیشتر از پسران می‌باشد.

به‌طور کلی از تحقیقات گذشته می‌توان برداشت کرد که اگر روابط والدین با فرزندان به نحو مطلوبی باشد، رفتارهای سازگارانه و مطلوب بیشتری در فرزندان شکل می‌گیرد. با توجه به همین امر، تحقیق حاضر شکل گرفت. از ضرورت‌های این تحقیق می‌توان به این اشاره کرد که چنانچه دانش‌آموزان سازگاری تحصیلی موفقیت‌آمیزی داشته باشند، به دنبال آن با موفقیت تحصیلی، شغلی و نظایر آن روبرو خواهند شد و این جریان جامعه‌ای سالم را پیش‌بینی می‌کند. بنابراین، بسیاری از مشکلات خانواده‌ها و جامعه کنونی ریشه در عدم سازگاری‌های نوجوانان در دوران تحصیل دارد که شناخت عوامل مؤثر بر سازگاری به‌ویژه در دوران نوجوانی که رفتارهای بزهکارانه و انحرافات رفتاری در تمام جوامع شدت می‌یابد، از اهمیت زیادی برخوردار است. از

این رو، تحقیق حاضر درصدد است، رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با اعتیاد به اینترنت و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی را بررسی کند. بر این اساس، این فرضیه‌های پژوهشی تدوین شد:

۱. رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده (جهت‌گیری گفت‌و شنود و جهت‌گیری همنوایی)، اعتیاد به اینترنت و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر اهواز چگونه است؟
۲. آیا الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به اینترنت می‌توانند سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند؟

روش

این پژوهش از لحاظ هدف، یک تحقیق کاربردی و از لحاظ روش گردآوری داده‌ها، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر و دختر دبیرستان‌های دولتی شهر اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ بود. برای تعیین حجم نمونه آماری، از جدول کرجسی و مورگان استفاده شده است و حجم نمونه برابر ۳۸۴ آزمودنی محاسبه گردید. پس از توزیع پرسشنامه‌ها و با کنار گذاشتن داده‌های مخدوش، ۳۵۹ نفر باقی ماندند و به عنوان نمونه پژوهش بررسی شدند. در این پژوهش روش نمونه‌گیری تصادفی مرحله‌ای بود. به این صورت که از میان نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شهر اهواز دو ناحیه (ناحیه یک و سه) به صورت تصادفی انتخاب و از بین مدارس این نواحی، ۸ دبیرستان (۴ دخترانه و ۴ پسرانه) به صورت تصادفی انتخاب گردید.

جدول ۱. توزیع فراوانی پاسخ‌گویان برحسب متغیر جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
پسر	۱۹۴	۵۴
دختر	۱۶۵	۴۶
کل	۳۵۹	۱۰۰

با توجه به جدول ۱، از مجموع حجم نمونه ۳۵۹ نفری، ۵۴ درصد پاسخ‌گویان را دانش‌آموزان پسر و ۴۶ درصد را دانش‌آموزان دختر تشکیل می‌دهند.

برای گردآوری داده‌ها از سه پرسش‌نامه استفاده شد: پرسش‌نامه سازگاری، پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت و پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی خانواده.

الف. پرسش‌نامه سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی: پرسش‌نامه سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی (سینها و سینگ)، دارای سه خرده‌مقیاس است که به منظور تعیین میزان سازگاری آموزشی، عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان ساخته شده و شامل ۶۰ سؤال (بلی و خیر) است. (احقر، ۲۰۰۴، Ahghar, 2004) (cited in Hajshamsaei, Kareshki & Amin Yazdi, 2013) این پرسش‌نامه را در یک گروه نمونه ۳۰۰۰۰ نفری از دانش‌آموزان سراسر کشور اجرا کرد. اعتبار کل این آزمون به روش دونیمه کردن ۰/۹۵ و روش کودر ریچاردسون ۰/۹۴ بوده است. اعتبار خرده‌مقیاس‌ها به روش دونیمه کردن چنین گزارش شده است: خرده‌مقیاس آموزشی ۰/۹۶، عاطفی ۰/۹۴ و اجتماعی ۰/۹۳. اعتبار کل این آزمون با روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بوده است. اعتبار خرده‌مقیاس‌ها به روش ضریب آلفای کرونباخ نیز چنین گزارش شده: خرده‌مقیاس آموزشی ۰/۷۱، عاطفی ۰/۶۵ و اجتماعی ۰/۶۸. در این پرسش‌نامه، برای پاسخ‌های نشانگر سازگاری در سه حوزه، نمره صفر و در غیر این صورت نمره ۱ منظور می‌گردد. آزمودنی‌ها بر اساس نمرات خام به دست آمده در پنج گروه طبقه‌بندی شوند. پنج طبقه سازگاری عبارت هستند از: الف) سازگاری خیلی خوب، ب) سازگاری خوب، پ) سازگاری متوسط، ت) سازگاری ضعیف و ث) سازگاری خیلی ضعیف. این مقیاس دارای ۶۰ گویه می‌باشد که هر کدام از خرده‌مقیاس‌ها شامل ۲۰ گویه می‌باشند.

ب. پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت: این مقیاس توسط یانگ (Young, 1996b) و در ۲۰ آیتم طراحی و در طیف پنج درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود. نمرات به دست آمده برای هر فرد، وی را در سه گروه طبقه‌بندی می‌کند (Omidvar & Saremi, 2002): ۱. کاربر عادی اینترنت ۲. کاربری که در استفاده زیاد دچار مشکلاتی شده است و ۳. کاربر معتاد که استفاده بیش از حد، وی را وابسته کرده و در واقع، نیازمند درمان است. اعتبار این آزمون به روش ضریب آلفای کرونباخ در نسخه فارسی توسط افراد مختلفی از جمله علوی و همکاران (Alavi et al., 2009) و واحدی و غفاری (Vahedi & Ghafari, 2006) بررسی و به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۹۰ گزارش شده است (cited in Morovati, 2014). اعتبار این آزمون نیز با روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

ج. مقیاس تجدیدنظر شده الگوی ارتباطی خانواده (RFCP¹): این پرسش نامه در سال ۱۹۷۲ توسط ریچی^۲ ساخته شد و در سال ۲۰۰۲ توسط کوئرر و فیتزپاتریک (Koerner & Fitzpatrick, 2002) تجدید نظر شده است. این مقیاس دارای ۲۶ گویه در طیف پنج درجه ای لیکرت مورد سؤال قرار می گیرد، که نمره ۴ معادل کاملاً موافقم و نمره ۰ معادل کاملاً مخالفم است. ۱۱ سؤال اول جهت گیری همنوایی را می سنجد و بقیه جهت گیری گفت و شنود را مورد سنجش قرار می دهند. پایایی این ابزار در مطالعات بسیاری مورد تأیید قرار گرفته است. در پژوهش هایی که توسط کوروش نیا و لطیفیان (Koroshnia & Latifian, 2006) و کشتکاران (Keshtkaran, 2009) بر روی دانشجویان شهر شیراز انجام شد، پایایی این پرسش نامه مورد بررسی قرار گرفت که برای جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری همنوایی به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۷۴ به دست آمد. تجلی و اردلان (Tajali & Ardalan, 2010) نیز در پژوهشی بر روی نوجوانان و دانش آموزان دبیرستانی پایایی این پرسش نامه را با روش آلفای کرونباخ مورد بررسی قرارداد، که پایایی ۰/۹۱ در جهت گیری گفت و شنود و ۰/۸۸ در جهت گیری همنوایی محاسبه کرده است که این ضرایب حاکی از پایایی بالای مقیاس مذکور است. در مطالعه حاضر، به منظور تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید. ضریب آلفای کرونباخ در مورد جهت گیری گفت و شنود ۰/۹۰ و در مورد جهت گیری همنوایی ۰/۷۹ محاسبه شد.

داده های کمی حاصل از انجام این تحقیق، با استفاده از آماره های توصیفی مثل فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد توصیف و در سطح استنباطی نیز از آزمون های همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام استفاده شده است. داده ها نیز با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل شد.

یافته ها

فرضیه اول: رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده (جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری همنوایی)، اعتیاد به اینترنت و سازگاری دانش آموزان دبیرستانی شهر اهواز چگونه است؟

جدول ۲. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی بین الگوهای ارتباطی خانواده، اعتیاد به اینترنت و سازگاری

متغیر	میانگین	انحراف معیار	ضریب همبستگی							
			۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	
گفت و شنود	۳۴/۵۴	۱۲/۶۵	۱							
همنوایی	۲۱/۰۷	۹/۱۷	-۰/۴۲**	۱						
سازگاری آموزشی	۷/۷۳	۳/۵۳	-۰/۳۰**	۰/۰۹۲	۱					
سازگاری عاطفی	۶/۹۶	۳/۱۹	-۰/۱۹**	۰/۱۷**	۰/۴۴**	۱				
سازگاری اجتماعی	۷/۰۵	۳/۴۲	-۰/۲۵**	-۰/۰۰۲	۰/۳۸	۰/۲۸	۱			
سازگاری کلی	۲۱/۸۱	۷/۷۴	-۰/۳۲	۰/۱۱**	۰/۸۱**	۰/۷۴**	۰/۷۳**	۱		
اعتیاد به اینترنت	۳۸/۹۵	۱۴/۶۳	-۰/۵۱**	۰/۴۸**	۰/۲۹**	۰/۱۸**	۰/۱۰*	۰/۲۵**	۱	

* $P < 0.05$ ** $P < 0.01$

یافته‌های توصیفی، شامل میانگین و انحراف معیار متغیرها در جدول ۲ گزارش شده‌اند. هم‌چنین، با توجه به جدول، نتایج به دست آمده حاکی از آن است که بین جهت‌گیری گفت و شنود با سازگاری آموزشی، عاطفی و اجتماعی، به ترتیب با ضرایب همبستگی -0.19 ، -0.30 و -0.25 ، رابطه معناداری وجود دارد ($P < 0.01$). هم‌چنین، نتایج حاکی از آن است که بین جهت‌گیری همنوایی با سازگاری عاطفی با ضریب همبستگی -0.19 ، رابطه معناداری وجود دارد ($P < 0.01$) و بین جهت‌گیری همنوایی با سازگاری آموزشی و اجتماعی با ضریب همبستگی 0.092 و -0.002 ، رابطه معناداری وجود ندارد ($P < 0.05$). همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، بین جهت‌گیری گفت و شنود و همنوایی با اعتیاد به اینترنت به ترتیب با ضرایب همبستگی -0.51 و 0.48 ، رابطه معنادار وجود دارد ($P < 0.01$). هم‌چنین، نتایج حاکی از آن است که بین اعتیاد به اینترنت با سازگاری آموزشی و عاطفی با ضرایب همبستگی 0.48 و 0.18 و با سازگاری اجتماعی با ضریب همبستگی 0.10 ، رابطه معناداری وجود دارد ($P < 0.05$).

فرضیه دوم: آیا الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به اینترنت می‌توانند سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند؟

جدول ۳. تحلیل رگرسیون گام به گام سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به اینترنت

گام‌ها	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	مجذور ضریب همبستگی چندگانه تعدیل‌شده	خطای استاندارد برآورد شده	F	sig
۱	جهت‌گیری گفت‌وشنود	۰/۳۲۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۵	۷/۳۲	۴۳/۱۴۰	۰/۰۰۱
	اعتیاد به اینترنت	۰/۳۴۴	۰/۱۱۸	۰/۱۱۳	۷/۲۹	۲۳/۹۱	۰/۰۰۱

چنان‌که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، طی دو گام، جهت‌گیری گفت‌وشنود و اعتیاد به اینترنت، قادر به پیش‌بینی سازگاری دانش‌آموزان بوده‌اند. بر پایه آنچه در جدول ۴ اشاره شده، طی گام اول، جهت‌گیری گفت‌وشنود با ضریب استاندارد ۰/۳۲۸، ۱۰ درصد از واریانس سازگاری را تبیین نموده است. در گام دوم اعتیاد به اینترنت با ضریب بتای ۰/۱۲۰، به جهت‌گیری گفت‌وشنود (با ضریب بتای ۰/۲۶۶-) افزوده شد. بنابراین، معادله رگرسیونی به صورت زیر است:

$$Y = 24/95 + (-0/266) \times (\text{نمره اعتیاد به اینترنت}) + (0/120) \times (\text{نمره جهت‌گیری گفت‌وشنود})$$

جدول ۴. ضرایب استاندارد و غیراستاندارد پیش‌بینی سازگاری دانش‌آموزان از طریق متغیرهای پیش‌بینی در رگرسیون گام به گام

گام‌ها	متغیر پیش‌بین	β غیراستاندارد	خطای استاندارد	β استاندارد	t	سطح معناداری
۱	مقدار ثابت	۲۸/۷۵	۱/۱۲		۲۵/۵۵	۰/۰۰۱
	گفت‌وشنود	-۰/۲۰۱	۰/۰۳۱	-۰/۳۲۸	-۶/۵۶	۰/۰۰۱
۲	مقدار ثابت	۲۴/۹۵	۲/۱۴۸		۱۱/۶۲	۰/۰۰۱
	گفت‌وشنود	-۰/۱۶۳	۰/۰۳۶	-۰/۲۶۶	-۴/۵۷	۰/۰۰۱
	اعتیاد به اینترنت	۰/۰۶۴	۰/۰۳۱	۰/۱۲۰	۲/۰۷۲	۰/۰۳۹

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده و اعتیاد به اینترنت و سازگاری تحصیلی بود. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که بین جهت‌گیری گفت‌و شنود با اعتیاد به اینترنت و سازگاری (آموزشی، عاطفی، اجتماعی) رابطه منفی و معنادار برقرار است، بین جهت‌گیری همنوایی با اعتیاد به اینترنت و سازگاری (آموزشی، عاطفی و اجتماعی) رابطه مثبت و معنادار برقرار است. هم‌چنین، بین اعتیاد به اینترنت و سازگاری نیز رابطه مثبت و معناداری به دست آمد.

نتایج به دست آمده از آزمون فرضیه اول با نتایج پژوهش‌های صالحی و همکاران (Salehi et al., 2012) و نجارپوریان (Najarporian, 2015) که بیانگر آن است که در خانواده‌هایی که در بعد گفت‌و شنود نمرات بالاتری می‌گیرند، میزان کمتری اعتیاد به اینترنت دارند و خانواده‌هایی که در بعد جهت‌گیری همنوایی نمرات بیشتری می‌گیرند، میزان اعتیاد به اینترنت بیشتری دارند، هم‌سو است. هم‌چنین، این یافته با بسیاری از تحقیقات دیگر (Li, Garland & Howard, 2014, Pace, Carlo, Guzzo, Maggio, Laudani & Cacioppo, 2014, Nasr Isfahani, 2013, Habibi Kariznoei, 2015, Stan, 2013, Salehi & Yavari, 2014, Khosravie & Alizadeh Sahraie, 2011, Ahmadi, Abdolmaleki, Afsardeir & Seyed Esmaeili, 2011) که دریافتند بین الگوهای ارتباطی خانواده و کیفیت زندگی رابطه معناداری وجود دارد، هم‌سو است. می‌توان گفت وقتی تعامل و صحبتی بین اعضای خانواده نباشد و نوجوان نتواند عقاید خود را به راحتی بیان کند؛ ممکن است، اینترنت را به عنوان دوستی که به راحتی می‌تواند با او ارتباط برقرار کند، انتخاب نماید.

نتایج فرضیه دوم با دیگر پژوهش‌ها (Reisy, Javanmard, Shojaei, Ahmadzade & Naeimian Monfared, 2013, Rezaei, 2012, Roshanaei, 2011, Ramineh, 2013, Mahmodian, 2014) که نشان دادند، جهت‌گیری گفت‌و شنود یک پیش‌بینی کننده قوی از سازگاری تحصیلی و جهت‌گیری همنوایی پیش‌بینی کننده منفی سازگاری تحصیلی می‌باشد، هم‌سو می‌باشد. هم‌چنین دوئل (Dewall, 2005) نشان داد که روابط خانوادگی با سازگاری تحصیلی - شخصی ارتباط مثبت و معناداری دارد. اما، با سازگاری اجتماعی ارتباطی ندارد. پژوهش دهقانی (Dehghani, 2010) که نشان داد پیروی از شیوه‌های فرزندپروری مقتدرانه؛ سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی را افزایش می‌دهد و پیروی از شیوه‌های فرزندپروری

سخت‌گیرانه؛ سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی را کاهش می‌دهد با نتایج پژوهش حاضر هم‌سو می‌باشند.

نتایج فرضیه‌های اول و دوم نشان دادند که بین اعتیاد به اینترنت و سازگاری دانش‌آموزان رابطه مثبت و معنادار برقرار است که با پژوهش (Khosravie, 2008) هم‌سو و با پژوهش (Moharram Zadeh, 2005) که به این نتیجه رسید که بین کاربرد کامپیوتر و سازگاری اجتماعی رابطه‌ای وجود ندارد ناهم‌سو می‌باشد. علاوه بر این، در سطح نظری یافته مذکور از طریق تحلیل ساختار خانواده‌های با جهت‌گیری گفت‌و شنود و جهت‌گیری هم‌نویایی نیز قابل توجیه است. اعضای یک خانواده تحت تأثیر ارتباطات خانواده قرار می‌گیرند و این ارتباطات می‌تواند تأثیراتی بر فرزندان داشته باشد. یکی از اهداف سازگاری برقراری تعادل میان دنیای درونی (روانی) و بیرونی (محیط) در فرد است. فرد ابتدا، در خانواده به‌عنوان یک محیط بیرونی قرار می‌گیرد، هنگامی که روابط خانواده به‌نوعی ناکارآمد باشد؛ طوری که بحث و گفت‌وگویی در مورد مسایل مختلف در بین آنها وجود نداشته باشد و والدین تأکید زیادی بر اطاعت از آنها داشته باشند، سازگاری نوجوان دچار عدم تعادل می‌گردد و عدم سازگاری منجر به ایجاد حالت ناخوشایندی در فرد می‌شود. به این ترتیب، وی برای از بین بردن حالت عدم تعادل در به‌کارگیری از نیروهای درونی و خارجی تلاش می‌کند. اینترنت به‌عنوان یک ابزار تکنولوژی جذاب می‌تواند یکی از ابزارهای محیطی در جهت تلاش برای سازگار شدن فرد با روابط معیوب خانواده باشد. بنابراین، هرچه محیط خانواده و در سطح وسیع‌تر محیط مدرسه و جامعه شرایط ایجاد ارتباطات باز و گسترده، ترغیب نوجوانان به ابراز احساسات و عقاید، توجه به عقاید و شرکت دادن آنها در تصمیم‌گیری‌ها داشته باشند، به ارتقاء سازگاری در آنها و پیشگیری از رفتارهای بزهکارانه مانند اعتیاد به اینترنت کمک خواهند کرد.

یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند اطلاعات مهمی برای دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت داشته باشد. با توجه به نقش به‌سزای کیفیت رابطه ولی-فرزندی بر ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان، کوشش در زمینه آگاه‌سازی هرچه بیشتر والدین در خصوص تأثیرات رابطه ولی-فرزندی بر ویژگی‌های روانی و رفتاری نوجوانان امری ضروری است. پژوهش حاضر، در جمعیت دانش‌آموزان دبیرستانی انجام شد و ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسش‌نامه‌های خودسنجی بود؛ لذا، تعمیم حاصل به جمعیت‌های دانشجویی و سایر مقاطع تحصیلی با محدودیت روبرو است.

بنابراین، پیشنهاد می‌شود، پژوهش‌های آتی از سایر روش‌های گردآوری اطلاعات مانند مصاحبه استفاده شود و در جامعه گسترده‌تری هم‌چون دانش‌آموزان ابتدایی، راهنمایی یا حتی دانشجویان می‌تواند، پرداخته شود. به والدین و مسئولان مدارس، پیشنهاد می‌شود:

- به‌منظور پیشگیری یا مهار اعتیاد به اینترنت و بالا بردن سطح سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان، با رویکرد متعادل (نه سخت‌گیرانه و محدودکننده مطلق و نه بی‌قید و رهاکننده) فرزندان خود را به شیوه‌های خودگردان و خودپیرو تربیت کنند، تا در راه مصونیت بخشی به کودکان و نوجوانان در مواجهه با فن‌آوری‌های جدید و سازگاری‌ها نقش مهمی داشته باشند.
- معلمان و والدین با فراهم کردن جو روانی اجتماعی مناسب می‌توانند نقش مهمی در افزایش سازگاری‌های دانش‌آموزان داشته باشند.
- در رابطه با نقش و اهمیت الگوهای ارتباطی خانواده لازم است مدارس جلسات مشاوره‌ای با حضور روان‌شناسان و والدین دانش‌آموزان برگزار کنند تا ضمن شناسایی نوع الگوی ارتباطی آنها، راهنمایی‌های لازم را در مورد نحوه دخالت و کنترل شان بر نوع، زمان و چگونگی استفاده اینترنت فرزندانشان به والدین ارائه نمایند.

References

- Ahmadi, K., Abdolmaleki, H., Afsardair, B., & Seyed Esmaeili, F. (2011). Influences of family on the use of internet. *Journal of Behavioral Sciences*, 4(4), 21-22. (in Persian).
- Ahmadi, Kh. (2014). Internet addiction among Iranian adolescents: A nationwide study. *Behavioral Science Research Center, Acta Medica Iranica*, 52(6), 467-472. (in Persian).
- Ahmadzadeh, T. (2012). *Forecast adjustment in students of Islamic Azad University Omidyeh through patterns of family communication and hardiness*. Master's Thesis, Islamic Azad University, Marvdasht Branch. (in Persian).
- Baker, R. W., & Siryak, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Counseling Psychology*, 3, 179-189.
- Chandola, A., & Bhanot, S. (2008). Role of parenting style in adjustment of high school children. *J. Hum. Ecol.*, 24(1), 27-30.
- Dehghani, T. (2010). *The relationship between parenting styles with anger and adjustment in adolescents*. Master's Thesis of Tarbiat Modares University. (in Persian).

- Dewall, D. B. (2005). *Family relationships and college adjustment of first-generation college students*. A dissertation submitted to the graduate faculty in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy, Iowa State University.
- Dorat Altaj Tehrani, F. (2013). *Quality relationship the family and their relation with adjustment, self-esteem and academic achievement in adolescents*. Master's Thesis, Al Zahra University, Faculty of Education and Psychology. (in Persian).
- Dumas, E. W., & Laughlin, J. (2001). Latent model of family process in African American families: Relationships to child competence, achievement, and problem behavior. *Journal of Marriage and Family*, 63(4), 967-980.
- El Sheikh, M., & Elmore-Staton, L. (2004). The link between marital conflict and perceived attachments as mediators, potentiators, and mitigators of risk. *Develop Psychol*, 16(3), 631-648.
- Fitzpatrick, M. A. (2004). The family communication patterns theory observation on its development and application. *Family Communication*, 14, 167-169.
- Fitzpatrick, M. A., & Ritchie, L. D. (1994). Communication schemata within the family. *Human Communication Research*, 20(3), 275-301.
- Habibi Kariznoei, A. (2015). *The relationship family with internet addiction in students secondary school girls in the city of Malard*. Master's Thesis of Payame Noor University of Tehran. (in Persian).
- Hajshamsaei, M., Kareshki, H., & Amin Yazdi, A. (2013). The relationship of boy and girl student s selfregulation and educational incompatibility. *Research in Educational Systems*, 21(7), 1-18. (in Persian).
- Hasanzadeh, R., Salehi, M., & Rezaei Kiasari, A. (2010). Relationship between the use of extreme from technology (Internet and SMS Addiction) and educational and psychological state high school students. *Educational Psychology*, 1(3), 62-74.
- Jun, S., & Choi, E. (2015). Academic stress and student addiction from general strain theory framework. *Computers in Human Behavior*, 49, 282-287.
- Karimi, M. (2015). Relationship between social health and Internet addiction in students of Tehran University of social welfare and rehabilitation sciences 2013. *Journal of Applied Environmental Biological Science*, 5(11), 787-792.
- Keshtkaran, T. (2009). The relationship between family communication pattern with resiliency among students of Shiraz University. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 39, 43-53. (in Persian).
- Khosravie, Z. (2008). Compare the relationship between social adjustment, Internet addiction and mental health. *Women and Family Cultural Defense*, 13,14, 6-30. (in Persian).
- Khosravie, Z., & Alizadeh Sahraie, O. (2011). Relationship of the Internet addiction with family performance and mental health in the student s. *Studies Educational Psychology*, 8(14), 59-82. (in Persian).

- Koerner, A. N. F., & Fitzpatrick, M. A. (2002). Understanding family communication patterns and family functioning: The role of conversation orientation and conformity orientation. *Communication Year Book*, 28, 36-6.
- Koroshnia, M., & Latifian, M. (2006). An investigation on validity and reliability of revised family communication patterns instrument. *Family Research*, 3(12), 855-875. (in Persian).
- Kostas, A. (2005). *The parent adolescent relationship and college adjustment over the freshman Year*. Thesis of Georgia University. Retrieved from <http://Scholarworks.Gsu.Edu/Psych.Theses/4>
- Li, W., Garland, E., & Howard, M. (2014). Family factors in internet addiction among Chinese language studies. *Computers in Human Behavior*, 31, 393-411.
- Mahmodian, M. (2014). *The role of dysfunctional attitudes intermediary for communication patterns family and adolescent adjustment*. Master's Thesis, Islamic Azad University, Marvdasht Branch. (in Persian).
- Moharram Zadeh, S. (2005). *The effect of computer use on academic achievement and social adjustment among high school students (second year) in Tehran*. Master's Thesis, Al-Zahra University, Tehran. (in Persian).
- Morovati, A. (2014). The effects of Internet addiction and family functioning on academic achievement students of Ilam. *Quarterly Notices Training Management*, 31, 36-43.
- Najarporian, S. (2015). The role of family communication patterns to predict Internet addiction. *International Conference on Management and Humanities*, 1, 1-9. (in Persian).
- Nasr Isfahani, N. (2013). The predictive role of the family internet factor in tendency the girls to internet addiction. *Educational and Management Studies*, 3(4), 393-390.
- Noorafshan, L., Jokar, B., & Sadat Hosseini, F. (2013). Effect of family communication patterns of resilience among adolescents. *Social and Behavioral Science*, 84, 900-904.
- Okour, A. M., & Hijazi, H. H. (2009). Domestic violence and family dysfunction as risk factor for violent behavior among university students in North Jordan. *Journal Family Violent*, 209(24), 361-366.
- Omidvar, A., & Saremi, A. (2002). *Internet addiction: Descriptions, etiology, prevention, treatment and measures of Internet addiction disorder*. Mashhad: Practice Publisher. (in Persian).
- Pace, U., Carlo, Z., Guzzo, G., Maggio, R., Laudani, Ch., & Cacioppo, M. (2014). Internet addiction temperament, and the moderator role of family emotional involvement. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 12(1), 52-63.
- Parsa, N., Ahmadpanah, M., Parsa, P., & Ghaleabha, A. (2014). The relationship between parental attachment and students academic adjustments among first year

- student in Hamadan University of Medicine and Health Sciences. *Journal of Ilam University of Medical Science*, 22(4), 83-90. (in Persian).
- Pettus, K. R. (2006). *The relationship of parental monitoring to community college student adjustment and achievement: Differences by gender, ethnicity, parental education level, and student residence*. Unpublished Ph.D. Thesis, Carolina University.
- Rajabi, Gh., Chahardoli, H., & Atari, Y. (2007). The relationship between family functioning and emotional environment- social class with high school students incompatibility city of Malayer. *Education and Psychology*, 1(2), 113-128. (in Persian).
- Ramineh, M. (2013). *The role of family communication patterns and resilience in academic compatibility Fourth year high school students*. Master's Thesis, Azarbaijan Shahid Madani University. (in Persian).
- Reisy, J., Javanmard, A., Shojaei, M., & Ahmadzade, L., & Naeimian Monfared, P. (2013). The meditational role of emotional regulation between family communication pattern and academic adjustment. *Educational Management Studies*, 3(4), 337-344. (in Persian).
- Rezaei, M. (2012). *Compare dimensions of adjustment and efficacy students in species the family based on the family process and content*. Master's Thesis, Islamic Azad University, Marvdasht Branch. (in Persian).
- Roshanaei, M. (2011). Influence of individual and familial factors on adjustment with University campus. *Research and Planning in Higher Education*. 55, 43-19. (in Persian).
- Rueter, M. A., & Koerner, F. (2008). The effect of family communication patterns on adopted adolescent adjustment. *Marriage and Family*, 70(3), 715-727.
- Salehi, E., & Yavari, N. (2014). The relationship between family factors and damage caused by Internet addiction among youth in Yazd. *Promotional Policewoman*, 20(8), 39-62. (in Persian).
- Salehi, M., Shahryari Ahmadi, M., & Noei, R. (2012). The relationship between family communication parents and internet addiction. *International Journal of Psychology and Behavioral Research*, 1(1), 27-31.
- Stan, A. A. (2013). The factors influencing the Internet addiction of secondary education students. *Arastirmalari-Eurasian Journal of Educational Research*, 53, 131-148.
- Tajali, F., & Ardalan, E. (2010). Relationship of family communication patterns with self-efficacy and academic adjustment. *Psychology*, 1(53), 62-78. (in Persian).
- Tajalli, F., & Latifian, M. (2007). The effect of family communication patterns on the mental health of adolescents with mediation of emotional intelligence. *Family Research*, 16(4), 407-422. (in Persian).

- Weidman, J. C. (1989). Undergraduate socialization: A conceptual approach. Higher Education. *Handbook of Theory and Research*, 5, 289-232.
- Yalim, D. (2007). *First year college adjustment: The role of coping ego resiliency, optimism and gender*. A Thesis Submitted to the Graduate School of Social Sciences Middle East Technical University.
- Yosefi Fahandari, M. (2015). *The relationship of family operation with internet addiction from the perspective of adolescent identity styles city of Qeshm*. Master's Thesis, University of Hormozgan. (in Persian).
- Young, K. (1996a). Addictive use of the internet. *Psychological Reports*, 79, 90-98.
- Young, K. (1996b). Addictive of the internet: A case that breaks the stereotype. *Psychological Reports, Psychology of Computer Use*, 79, 889-902.

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی